

Квантова криптография

доц. д-р Лъчезар Георгиев

- Неразбиваеми шифри: Vernam and Shannon
- 1-кубит състояния на поляризирани фотони
- Кв. No-cloning theorem: безусловна сигурност
- Квантов генератор на случайни числа
- QKD протокол BB84
- Privacy amplification: тест за сигурност на BB84
- QKD протокол E91

Шифър на Vernam

“most important in the history of cryptography”

Gilbert Vernam (XOR патент USA, 1917)

Съобщение: последователност от 0 и 1

$M = 011001100111001010001000100010$

Ключ: случайна последователност от 0 и 1

$K = 101101100101001010010101001011$

Кодирано съобщение: $C_i = M_i \oplus K_i \bmod 2$

$C = 1101000000100000000011101101001$

Декодирено съобщение: $D_i = C_i \oplus K_i \bmod 2$

$D = 011001100111001010001000100010$

Неразбиваемост (случаен ключ)

(C. Shannon, 1949, $\exists$!)

Теорема (версия ЛГ)

За всяко (прихванато) кодирано съобщение $C = M \oplus K \in \mathbf{Z}_2^N$ и за всяко отнапред зададено декодирано съобщение $D' \in \mathbf{Z}_2^N$ съществува ключ $K' \in \mathbf{Z}_2^N$ такъв, че $C \oplus K' = D'$.

Доказателство:

$$K' = C \oplus D' \in \mathbf{Z}_2^N$$

Допълнение: единственост! (Shannon)

One-time pad шифри

Изводи:

- Съобщението е толкова сигурно колкото ключа
- Ако има повторения в ключа от съобщението може да се извлече вярна информация
- Аферата „Julius and Ethel Rosenberg“
(35 000 one-time pad duplicates от СССР)

Quantum Key Distribution (QKD)

- **Шифър на Vernam:** (неразбиваем) основа
- **Квантов генератор на случайни числа:**
източник + beam-splitter + детектори
- **Протокол за споделяне на секретен ключ:**
фотони по квантов канал (оптично влакно)
- **Квантови степени на свобода:**
поляризация на фотоните
- **Забрана за копиране:** no-cloning theorem

Едно-кубитови състояния

- **Фотони** = кванти/носители на електромагнитното поле (ЕМП)
- **Квантово състояние на фотон:**

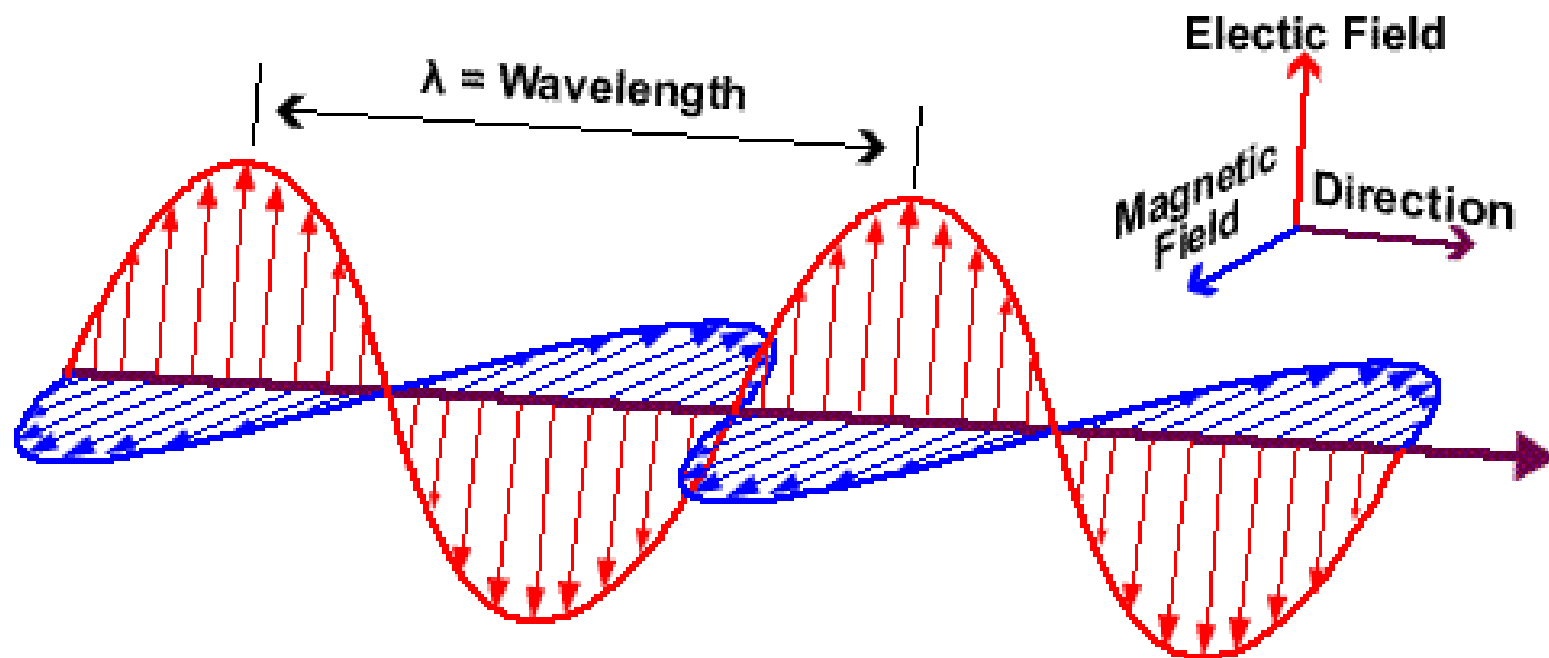
Хилбертово пространство

$$\mathcal{H} = \mathcal{H}_{ext} \otimes \mathcal{H}_{int}$$

- $\mathcal{H}_{ext}$ описва външни параметри на фотона (посока, енергия)
- $\mathcal{H}_{int} = \mathbb{C}^2$ описва вътрешни параметри на фотона (поляризация)

Линейна поляризация

- Линейно поляризирана светлина (ЕМП)

Линейно поляризирани фотони

- **Поляризирани фотони** (кванти на ЕМП)

Чисти квантови състояния

Описват се с вектори на състояния,
принадлежащи на Хилбертово
пространство

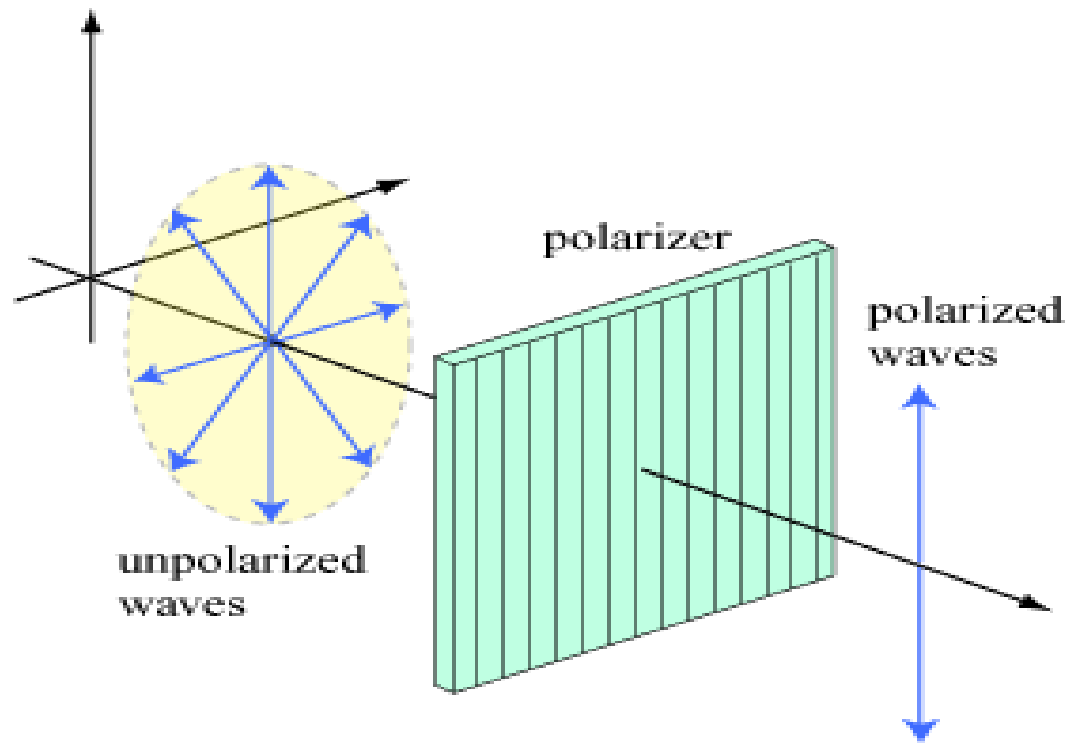
- **Неполяризирана светлина**

Смесени квантови състояния

Описват се с матрица на плътността

Поляризатор (кристал CaCO_3)

от неполяризирана към поляризирана светлина

Чисти състояния: поляризация

- Двумерно Хилбертово пространство: $\mathcal{H}_{int} = \mathbb{C}^2$
- Квантово състояние:= фотон с линейна поляризация по произволна ос в равнината определена от векторите $\vec{E}$ и $\vec{H}$

Вектор на състоянието: вектор на поляризацията

- първи базис: „+“= $\{|0\rangle, |1\rangle\}$ „правоъгълен“ (rectilinear)

$$\psi = \alpha|0\rangle + \beta|1\rangle, \quad \alpha, \beta \in \mathbb{C}, \quad |\alpha|^2 + |\beta|^2 = 1$$

$|0\rangle$ = фотон с поляризация по оста x

$|1\rangle$ = фотон с поляризация по оста y

„Диагонален“ базис

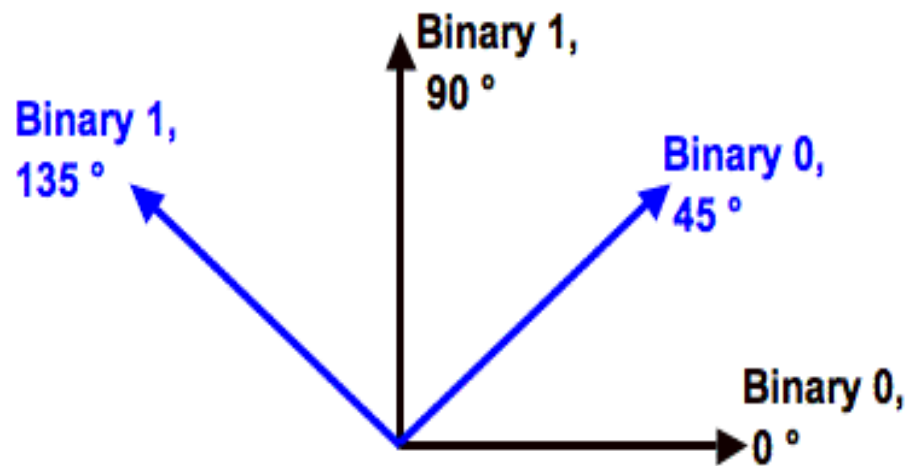
- **Втори базис:**

$$" \times " = \{|+\rangle, |-\rangle\} \text{ (diagonal)}$$

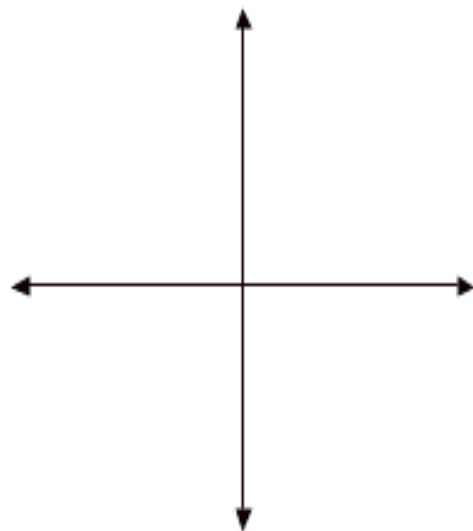
$$|+\rangle = \frac{1}{\sqrt{2}}(|0\rangle + |1\rangle), \quad |-\rangle = \frac{1}{\sqrt{2}}(|0\rangle - |1\rangle)$$

$|+\rangle$ = фотон с поляризация под ъгъл 45°

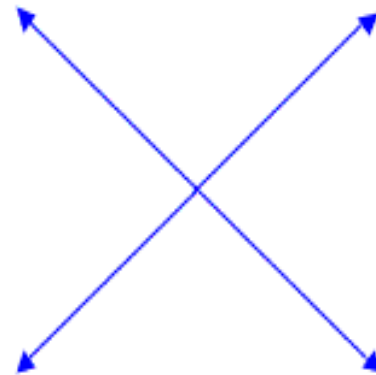
$|-\rangle$ = фотон с поляризация под ъгъл 135°

Photon Polarization

Rectilinear Basis

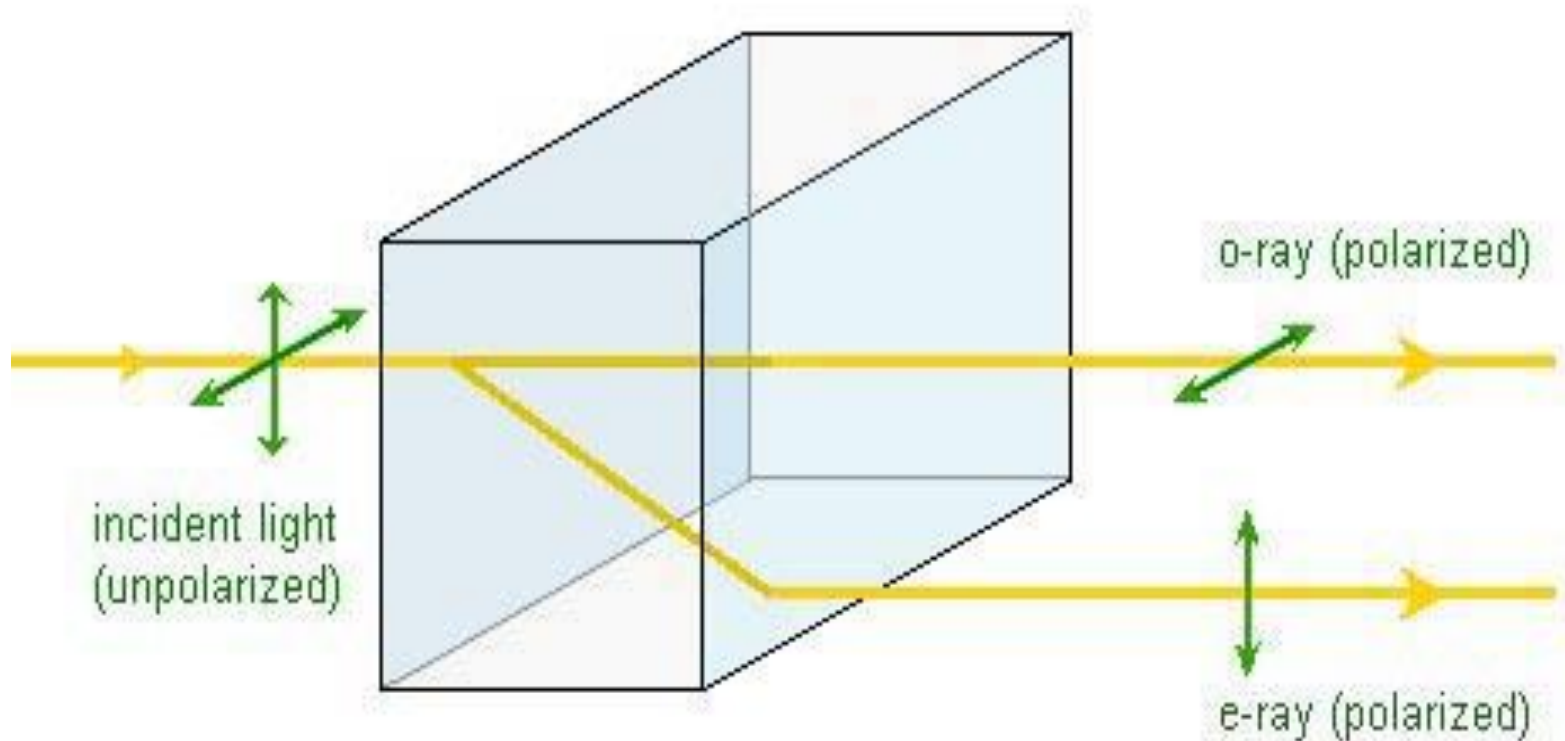
Diagonal Basis

Регистриране на фотони

- Детектори на фотони
- Детектор на поляризирани фотони
=Поляризатор + детектор

Двойно лъче-пречупване

Polarizing Beam-splitter (birefringent crystal)

Поляризирани фотони: измерване

Нека първоначално фотонът се описва с вектора на състояние $|0\rangle$

Вероятността за регистриране на този фотон в състояние $|0\rangle$ при измерване направено в базиса „+“ = $\{|0\rangle, |1\rangle\}$ е

$$Prob(P_0, |0\rangle) = |\langle 0|0\rangle|^2 = 1$$

Докато

Вероятността за регистриране на този фотон в състояние $|1\rangle$ при измерване направено в базиса „+“ = $\{|0\rangle, |1\rangle\}$ е

$$Prob(P_1, |0\rangle) = |\langle 1|0\rangle|^2 = 0$$

И обратно: ако първоначално фотонът се описва с вектора на състояние $|1\rangle$ то

$$Prob(P_0, |1\rangle) = 0, \quad Prob(P_1, |1\rangle) = 1$$

Извод:

Ако фотон намиращ се в състояние $|\omega\rangle = |0\rangle$ или $|\omega\rangle = |1\rangle$ е измерен в базиса „+“ = $\{|0\rangle, |1\rangle\}$ то състоянието може еднозначно да бъде определено от вероятностите

$Prob(P_0, |\omega\rangle)$ и $Prob(P_1, |\omega\rangle)$

Поляризирани фотони: неразличимост

Нека сега фотонът се описва с вектора $|+\rangle$

Вероятност за регистриране на този фотон в състояние $|0\rangle$ е

$$\begin{aligned} Prob(P_0, |+\rangle) &= |\langle 0|+\rangle|^2 \\ &= \left| \frac{1}{\sqrt{2}} (\langle 0|0\rangle + \langle 0|1\rangle) \right|^2 = \frac{1}{2} \end{aligned}$$

Неразличимост

Също така вероятността за регистриране на този фотон в състояние $|1\rangle$ е

$$Prob(P_1, |+\rangle) = |\langle 1|+\rangle|^2 = \left| \frac{1}{\sqrt{2}} (\langle 1|0\rangle + \langle 1|1\rangle) \right|^2 = \frac{1}{2}$$

- Извод 1: при измерване на фотон описан с $|+\rangle$ в базиса $\{|0\rangle, |1\rangle\}$ в

50% от случаите регистрира детекторът за $|0\rangle$

50% от случаите регистрира детекторът за $|1\rangle$

Неразличимост

Нека сега фотонът се описва с вектора $|-\rangle$

Вероятността за регистриране на този фотон в състояние $|0\rangle$ е

$$\begin{aligned} Prob(P_0, |-\rangle) &= |\langle 0|-\rangle|^2 \\ &= \left| \frac{1}{\sqrt{2}} (\langle 0|0\rangle - \langle 0|1\rangle) \right|^2 = \frac{1}{2} \end{aligned}$$

Докато

Вероятността за регистриране на фотон описан с $|-\rangle$ в състояние $|1\rangle$ е

$$Prob(P_1, |-\rangle) = |\langle 1|-\rangle|^2 = \left| \frac{1}{\sqrt{2}} (\langle 1|0\rangle - \langle 1|1\rangle) \right|^2 = \frac{1}{2}$$

- Извод 2: при измерване на фотон описан с $|-\rangle$ в базиса $\{|0\rangle, |1\rangle\}$ в

50% от случаите регистрира детекторът за $|0\rangle$

50% от случаите регистрира детекторът за $|1\rangle$

Общ извод: неразличимост

Ако фотонът е поляризиран хоризонтално или вертикално, а измерването е направено в базиса $\times = \{|+\rangle, |-\rangle\}$,

то всички получени вероятности не могат да различат състоянията с хоризонтална поляризация от тези с вертикална,

т.е., не може да се каже дали състоянието е било $|0\rangle$ или $|1\rangle$

Проекционен постулат

В допълнение, след измерването на фотон описван с $|\pm\rangle$ в базиса „+“ = $\{|0\rangle, |1\rangle\}$

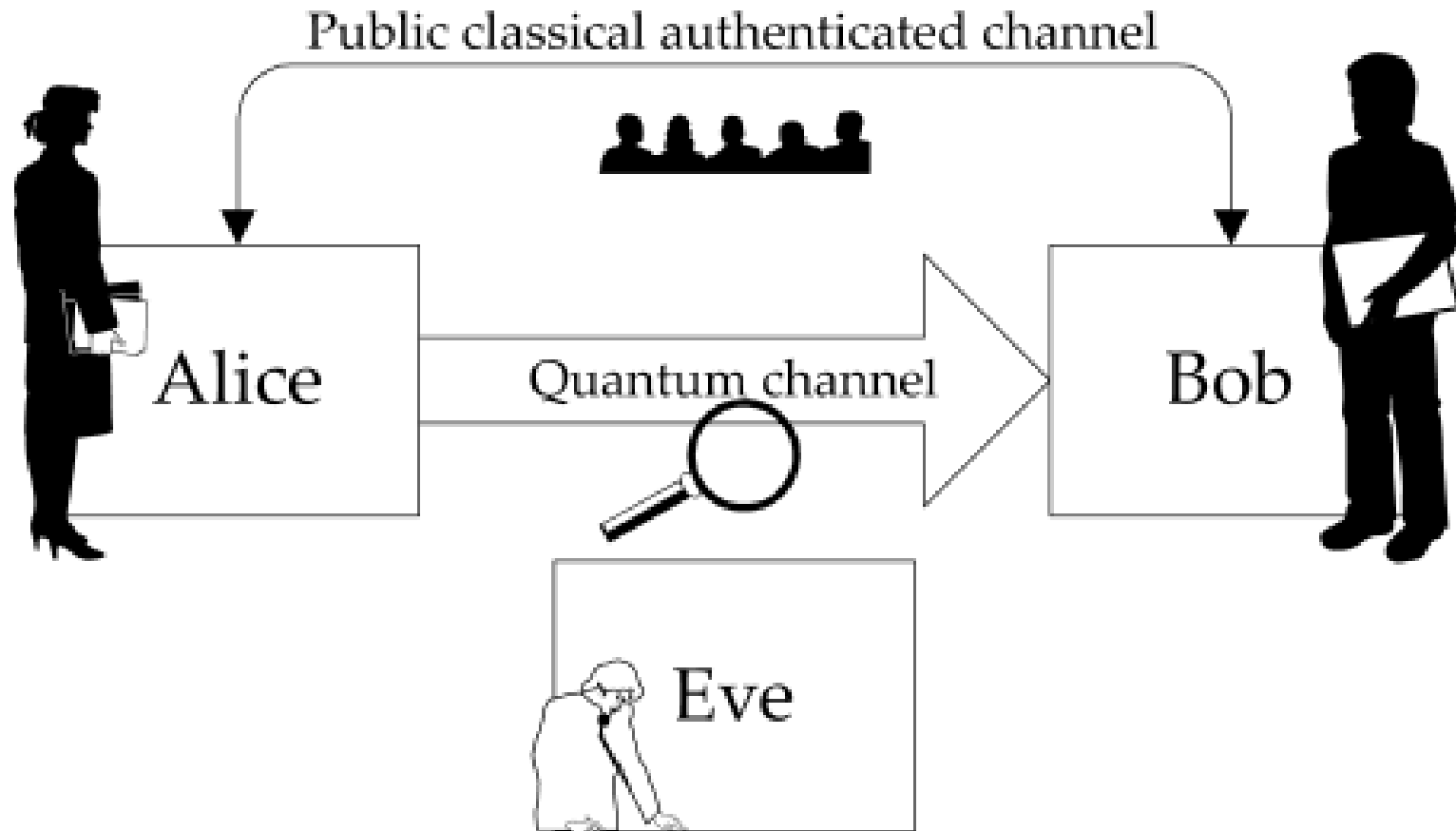
поляризацията му става хоризонтална, ако е настъпило събитието P_0 , или вертикална ако е настъпило P_1 ,

т.е., фотонът напълно „забравя“ своята начална поляризация и преминава респективно в състоянието $|0\rangle$ или $|1\rangle$

QKD: Квантово споделяне на ключ

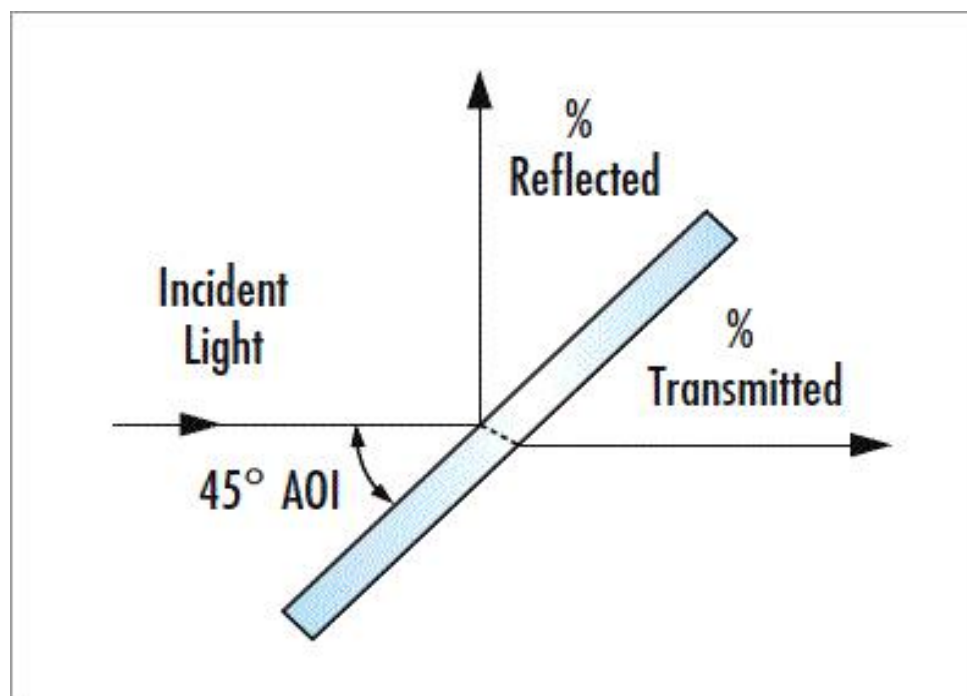
- **Неразбиваем шифър на Vernam**
- **Случаен ключ:** споделен по квантов канал QKD
- **Безусловна принципна сигурност:**
основана на законите на квантовата физика (**no-cloning theorem**), а не на недоказани предположения за **computational complexity**
- **Заплаха за сигурността:**
само в техническото изпълнение (контрамерки)
- **Privacy amplification:** тест за подслушване (всяко подслушване е откриваемо)

QKD протокол Bennett-Brassard 1984 (BB84)

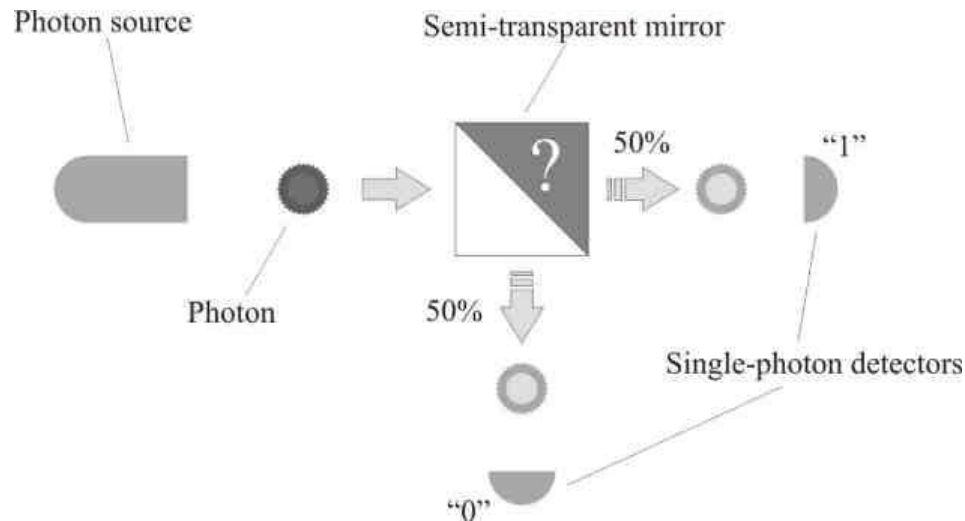
Квантов генератор на сл. числа

- Генератор на случайни числа: източник
- 50-50 Beam-splitter (BS)

Quantum random number generator

ID Quantique, Swiss

BB84: стъпки А

1. Alice използва квантов генератор на случайни числа за да генерира случайна последователност
011001110001010100011100011100

За всеки бит Alice избира случайно в кой от двата базиса $+$ или $\times$ да поляризира фотоните, които изпраща на Bob

2. Ако базисът е $+$ тогава поляризацията е
 $0 \Leftrightarrow \rightarrow$ или $1 \Leftrightarrow \uparrow$
3. Ако базисът е $\times$ тогава поляризацията е
 $0 \Leftrightarrow \swarrow \searrow$ или $1 \Leftrightarrow \nearrow \nwarrow$ (или обратното)

BB84: стъпки В

1. Bob приема фотоните изпратени по квантовия канал от Alice и за всеки от тях решава случайно дали да ги измери в базис $+$ или $\times$ чрез завъртане на поляризатора пред детектора
2. Bob записва резултатите от измерванията за всеки фотон заедно с типа $+$ или $\times$ на поляризатора; резултатите са:

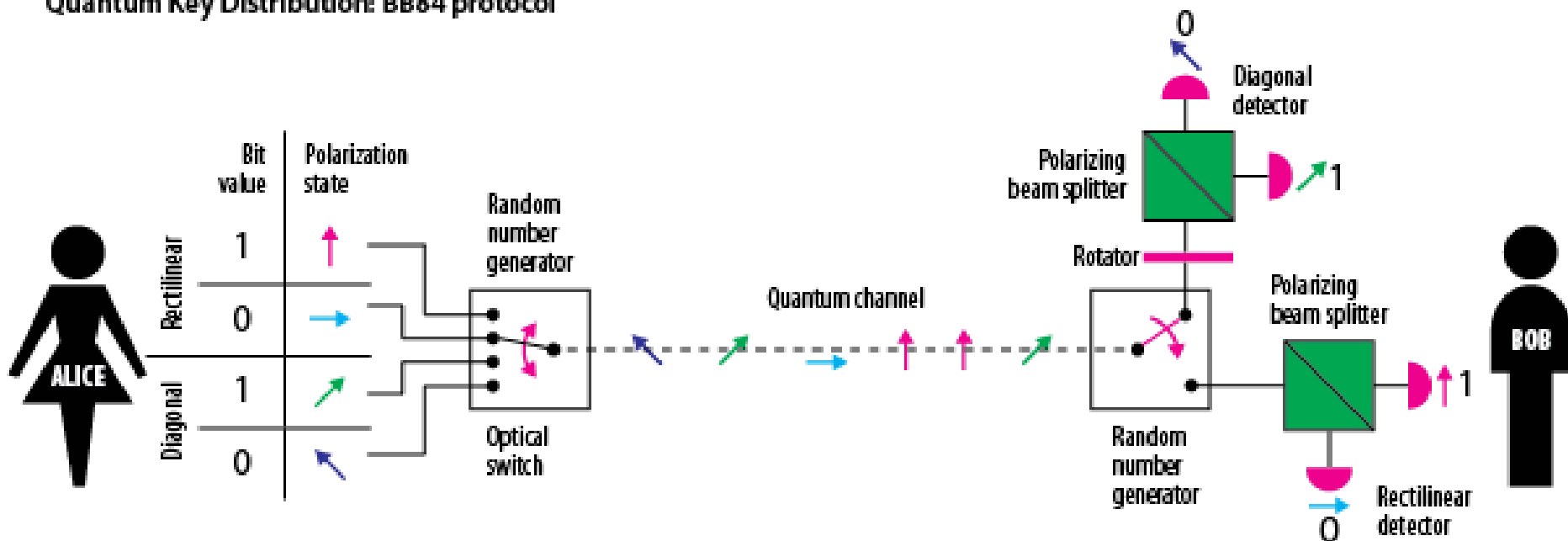
Резултати от измерванията на Bob

- 0 ако е регистрирал детектора за хоризонтална поляризация при поляризатор в базис +
- 1 ако е регистрирал детектора за вертикална поляризация при поляризатор в базис +
- 0 ако е регистрирал детектора за поляризация 135° при поляризатор в базис X
- 1 ако е регистрирал детектора за поляризация 45° при поляризатор в базис X

BB84: С-сравняване на базисите

- Bob се обажда на Alice по телефона и за всеки бит съобщава в кой базис е мерил, без да споменава резултатът от измерванията
- Alice потвърждава номерата на битовете, за които базисът на Bob съвпада с нейния и тези битове стават основата на секретния ключ

Quantum Key Distribution: BB84 protocol

Quantum transmission & detection	ALICE sends photons	↙	↗	→	↑	↑	↗	↙	↑
	ALICE's random bits	0	1	0	1	1	1	0	1
	BOB's detection events	↑	↗	↙	↑	↗	↗	↙	↙
	BOB's detected bit values	1	1	0	1	1	1	0	0
Public discussion (i.e., sifting)	BOB tells ALICE the basis choices he made	↗↙ Rect	↗↘ Diag	↗↘ Diag	↗↙ Rect	↗↘ Diag	↗↘ Diag	↗↘ Diag	↗↘ Diag
	ALICE tells BOB which bits to keep		✓		✓	✓	✓		
	ALICE and BOB's shared sifted key	–	1	–	1	–	1	0	–

BB84: стъпки Eve - 25 % корупция

- Eve измерва $\forall$ фотони с номера от 1 до 8
- Базиси: $+, \times, +, \times, +, \times, +, \times$
- Резултат: $1, 1, 0, 0, 1, 1, 1, 0$
- Споделен ключ A&B: $-, 1, -, 1, -, 1, 0, -$
- Проектирано състояние (Bob): $\updownarrow, \nearrow, \leftrightarrow, \nwarrow, \updownarrow, \nearrow, \updownarrow, \nwarrow$
- Резултат Bob[^]E: $1, 1, 0, 0, 1, 1, 0, 0$
- Намесата на Eve: **25 % разминаване!!!**

Тест за подслушване

Alice и Bob се договарят и споделят по публичния канал подредица на вече установения секретен ключ, която след публикуването се изважда от ключа.

- **Идеален канал:** ако подредицата избрана от Alice и Bob е идентична, останалата част от споделената редица се приема за окончателен споделен ключ. Ако подредиците не са идентични - налице е подслушване. Процедурата започва отначало.
- **Шумен канал:** ако подредицата избрана от Alice и Bob съдържа повече грешки от допустимата грешка на канала (която се определя от характеристиките на квантовия канал), се предполага, че е имало подслушване. В противен случай остатък от редицата от битове се приема за окончателен ключ.

Корекции на грешки

- В реалността квантовият канал е „шумен“ и тогава може да се окаже, че Alice и Bob притежават различни ключове след споделянето на ключа.
- Един възможен изход е Alice да използва класически методи за корекция на грешки (напр. Repetition code) преди да изпрати битовете по квантовия канал.
- По време на фазата за корекция на грешки Alice изпраща на Bob информация за начина на кодиране, така че Bob също да може да приложи метода за декодиране.
- Накрая Alice и Bob би трябвало да споделят един и същи секретен ключ.

Забрана за копиране

- **Измерване: проекционен постулат**
необратима пертурбация на квантовото състояние
- **Предаване на измереното състояние:**
загуба на първоначалната информация
- **Копиране преди измерването**
- **No-cloning theorem:**
Не може да бъде копирано неизвестно квантово състояние.

No-cloning theorem

- Копиране на чисти състояния = клониране (дубликиране, запазваме оригинала непроменен и независим)
- Резултат от копирането: разложимо състояние с идентични фактори

$$|\psi\rangle_A \otimes |0\rangle_B \rightarrow |\psi\rangle_A \otimes |\psi\rangle_B$$

- „Класическо“ копиране: унитарен оператор

$$U(|0\rangle_A \otimes |0\rangle_B) = |0\rangle_A \otimes |0\rangle_B$$

$$U(|1\rangle_A \otimes |0\rangle_B) = |1\rangle_A \otimes |1\rangle_B$$

Продължение по линейност

- **Неизвестно** състояние $|\psi\rangle_A = \alpha|0\rangle_A + \beta|1\rangle_A$
- $U([\alpha|0\rangle_A + \beta|1\rangle_A] \otimes |0\rangle_B) =$
 $\alpha|0\rangle_A \otimes |0\rangle_B + \beta|1\rangle_A \otimes |1\rangle_B$
- **Копиране:**
 $|\psi\rangle_A \otimes |\psi\rangle_B$
 $= \alpha^2|0\rangle_A \otimes |0\rangle_B + \alpha\beta|0\rangle_A \otimes |1\rangle_B + \beta\alpha|1\rangle_A \otimes |0\rangle_B$
 $+ \beta^2|1\rangle_A \otimes |1\rangle_B$
- **Сравнение:** $\alpha\beta = 0, \alpha^2 = \alpha, \beta^2 = \beta$

Извод

- Копиране на чисто квантово състояние
 $|\psi\rangle_A = \alpha|0\rangle_A + \beta|1\rangle_A$
- чрез линеен оператор е възможно само ако
 $\alpha = 0, \beta = 1,$ или $\alpha = 1, \beta = 0,$
т.е., могат да се копират само известни и
ортогонални квантови състояния като
 $|0\rangle_A$ или $|1\rangle_A$, но не и общи състояния!

Неортог. копиране = пертурбация

- Нека $|\psi\rangle$ и $|\phi\rangle$ са две **неортогонални състояния**, т.е., $\langle\psi|\phi\rangle \neq 0$
- Нека $\mathcal{H}_E$ е Хилб. пр-во достъпно за Eve
- **Непертурбирано копиране**

$$U(|\psi\rangle_A \otimes |0\rangle_E) = |\psi\rangle_A \otimes |\psi\rangle_E$$

$$U(|\phi\rangle_A \otimes |0\rangle_E) = |\phi\rangle_A \otimes |\phi\rangle_E$$

- **Унитарност:**

$$\begin{aligned} {}_A\langle\psi|\phi\rangle_A &= {}_E\langle 0| \otimes {}_A\langle\psi|\phi\rangle_A \otimes |0\rangle_E \\ &= {}_E\langle\psi| \otimes {}_A\langle\psi|\phi\rangle_A \otimes |\phi\rangle_E = {}_A\langle\psi|\phi\rangle_A \cdot {}_E\langle\psi|\phi\rangle_E \end{aligned}$$

Неортогогонално копиране

$$\langle \psi | \phi \rangle \neq 0 \Rightarrow {}_E \langle \psi | \phi \rangle_E = 1 \Rightarrow$$

$$|\phi\rangle_E = e^{i\beta} |\psi\rangle_E \text{ (идентичност)}$$

Доказателство: нека $|\phi\rangle_E = e^{i\beta} |\psi\rangle_E + |v\rangle_E$,
такова, че ${}_E \langle v | \phi \rangle_E = 0$.

Тогава $\left\langle \psi | \psi \right\rangle_E = {}_E \left\langle \phi | \phi \right\rangle_E + {}_E \langle v | v \rangle_E = 1$

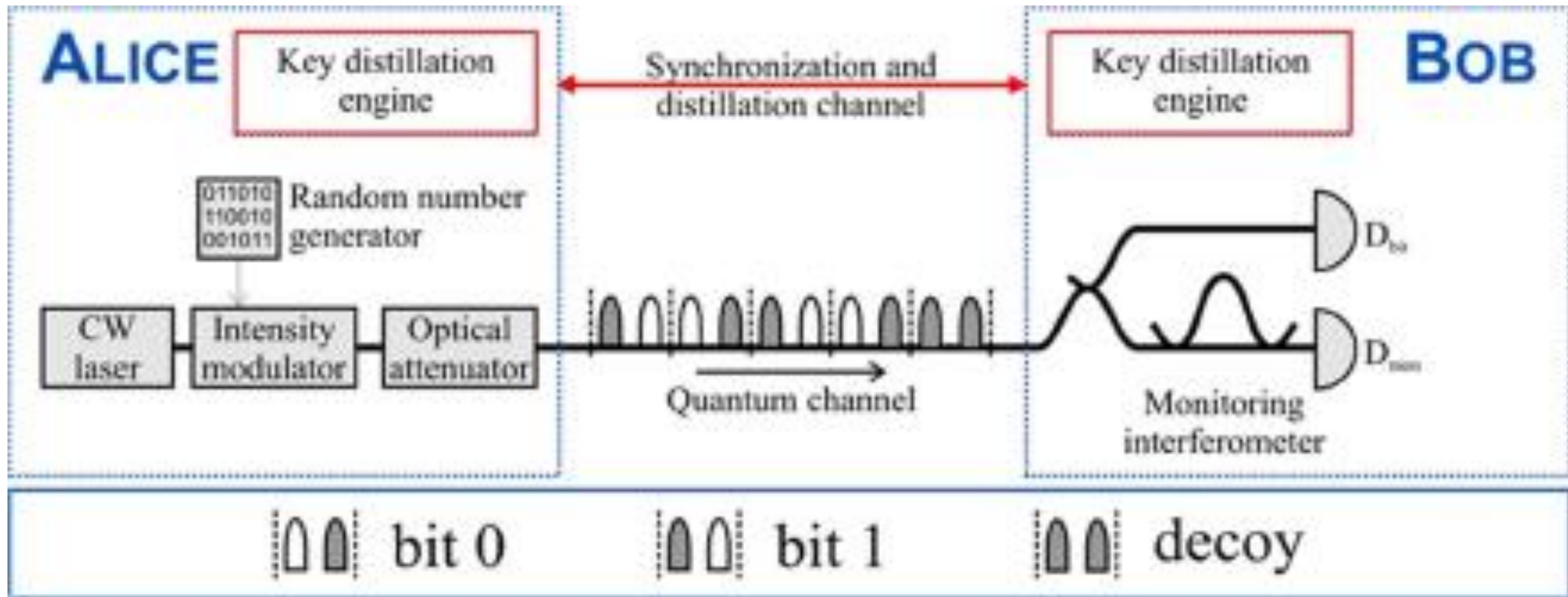
$$\Rightarrow {}_E \langle v | v \rangle_E = 0$$

N.B.: ${}_A \left\langle \psi | \psi \right\rangle_A = {}_E \langle 0 | 0 \rangle_E = 1 \Rightarrow {}_E \langle \psi | \psi \rangle_E = 1$

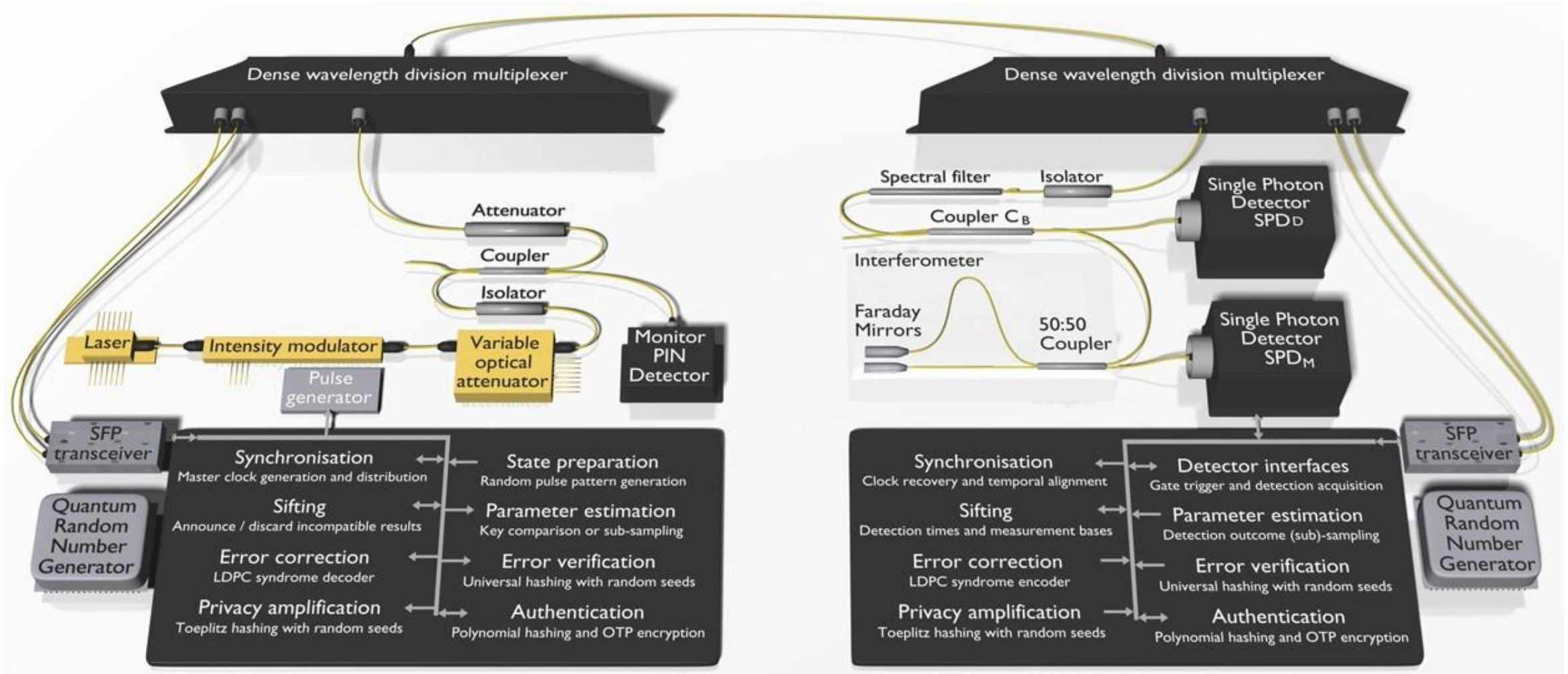
Изводи: no-cloning

- Не е възможно да се придобие информация разграничаваща неортогонални състояния без да бъдат пертурбирани (само разложими състояния)
- Никакво измерване в пространството на Eve $\mathcal{H}_E$ не може да разкрие информация, която да различи $|\phi\rangle_A$ от $|\psi\rangle_A$ ако ${}_A\langle\psi|\phi\rangle_A \neq 0$.

Coherent One-Way Protocol

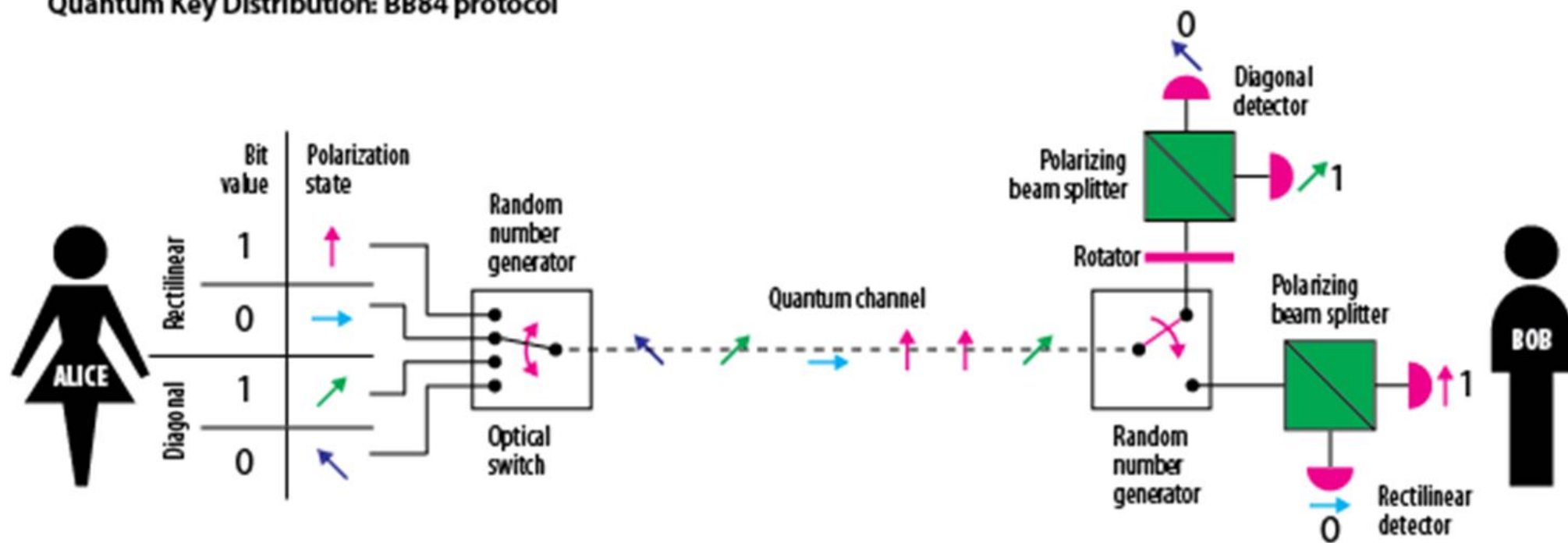
COW: in more detail

COW

- Alice sends randomly “bit 0”, “bit 1” and the decoy sequence
- Bob reveals for which bits he obtained detections in the dataline and when detector D_{mon} has fired (loss of coherence)
- Alice tells Bob which bits he has to remove from his raw key, since they are due to detections of decoy sequences (sifting)
- Analyzing the detections in D_{mon} , Alice estimates the break of coherence through the visibilities associated with 1–0 bit sequences and to decoy sequences, and computes Eve’s information.

Quantum Key Distribution: BB84 protocol

Quantum transmission & detection	ALICE sends photons	↖	↗	→	↑	↑	↗	↖	↑
	ALICE's random bits	0	1	0	1	1	1	0	1
	BOB's detection events	↑	↗	↖	↑	↗	↗	↖	↖
	BOB's detected bit values	1	1	0	1	1	1	0	0
Public discussion (i.e., sifting)	BOB tells ALICE the basis choices he made	↗↖ Rect	↗↖ Diag	↗↖ Diag	↗↖ Rect	↗↖ Diag	↗↖ Diag	↗↖ Diag	↗↖ Diag
	ALICE tells BOB which bits to keep		✓		✓		✓	✓	
	ALICE and BOB's shared sifted key	–	1	–	1	–	1	0	–